

Tendencje rozwoju sprawozdawczości zintegrowanej w praktyce polskich spółek giełdowych

Bogusława Bek-Gaik, Bartosz Rymkiewicz*

Streszczenie: *Cel* – Celem artykułu jest omówienie praktyki sprawozdawczości zintegrowanej (IR – *integrated reporting*) oraz zidentyfikowanie problemów związanych z jej wprowadzeniem w praktyce polskich spółek giełdowych.

Metodologia badania – W artykule wykorzystano studia literatury przedmiotu, analizę treści publikacji korporacyjnych oraz obserwację praktyki gospodarczej. Badanie jest kontynuacją wcześniejszych badań autorów.

Wynik – Badanie przeprowadzono na próbie 60 spółek wchodzących w skład indeksów WIG20 oraz mWIG40 na dzień 18 stycznia 2016 roku. W sumie przeanalizowano 337 publikacji korporacyjnych za lata 2013–2014. Wykazano, że raportowanie zintegrowane w Polsce jest we wczesnej fazie rozwoju i dopiero krystalizuje się w praktyce. W wyniku badań stwierdzono, że raporty zintegrowane sporządzają głównie spółki będące liderami swoich branż. Struktura raportów zintegrowanych przygotowywanych przez polskie spółki giełdowe jest zgodna ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC. Wiele jednak zastrzeżeń można mieć do treści raportów zintegrowanych i do jakości ujawnień w publikowanych raportach zintegrowanych.

Oryginalność/wartość – Sprawozdawczość zintegrowana jest stosunkowo nowym obszarem badawczym, znajdującym się we wczesnej fazie wdrażania w praktyce gospodarczej.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość zintegrowana, raportowanie zintegrowane, sprawozdanie z wartości, model biznesu

Wprowadzenie

Sprawozdawczość zintegrowana (IR – *integrated reporting*), jest najnowszym podejściem do sprawozdawczości korporacyjnej, obecnie bardzo szeroko dyskutowanym w literaturze przedmiotu i praktyce gospodarczej¹.

Koncepcja IR jest odpowiedzią na żądanie użytkowników sprawozdań korporacyjnych informacji przydatnych do podejmowania decyzji oraz informacji dotyczących potencjału organizacji do kreowania wartości w przyszłości. Raportowanie zintegrowane można potraktować jako logiczną kombinację dwóch wątków (nurtów) sprawozdawczości

---

* dr hab. inż. Bogusława Bek-Gaik, AGH w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Ekonomii, Finansów i Zarządzania Środowiskowego, e-mail: bbek@zarz.agh.edu.pl; mgr Bartosz Rymkiewicz, AGH w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Ekonomii, Finansów i Zarządzania Środowiskowego, e-mail: bartosz.rymkiewicz@wp.pl.

¹ Por. Dragu, Tudor-Tiron 2013; Eccles, Saltzman 2011; EY 2011; Maroun, Solomon 2012; Radley Yeldar 2012; Michalczuk, Mikulska 2014; Farrar 2011; Eccles, Krzus, Tapscott 2010; Deloitte 2012, Eccles, Serafeim 2014; Krasodomska 2012; Samelak 2013; Walińska i in. 2015, Garcia Sanchez i in. 2013, Rensburg, Botha 2014, KPMG 2012; Świdarska, Bek-Gaik 2015, Bek-Gaik, Rymkiewicz 2015, Bek-Gaik 2015.

korporacyjnej, jakie rozwinęły się na przestrzeni ubiegłych 20 lat. Z jednej strony, inwestorzy wymagają od organizacji bardziej istotnych merytorycznie informacji, które umożliwią im oszacowanie prognozy przyszłego rozwoju organizacji, a głównie wzrostu jej wartości (por. Haller van Staden 2014). Z drugiej strony inni interesariusze oczekują informacji odnośnie społecznej odpowiedzialności organizacji (*corporate social responsibility*) i wymagają uwzględnienia koncepcji rozwoju zrównoważonego (*sustainability*) w strategiach firmy, jej decyzjach i działaniach, którą postrzega się jako wywierającą coraz większy wpływ na przyszły sukces firmy (Porter, Kramer 2011). Dotychczas oba wątki sprawozdawcze rozwijały się niezależnie i doprowadziły do wzrostu zakresu ujawnień w sprawozdaniach finansowych, szczególnie w sekcjach zawierających objaśnienia do sprawozdania finansowego i w sprawozdaniu zarządu z działalności (*management commentary*). Należy również zauważyć, że w związku z rozwijającym się trendem ujawniania informacji niefinansowych w sprawozdawczości organizacji wzrosła liczba sprawozdań ze społecznej odpowiedzialności (CSR) oraz zrównoważonego rozwoju (por. KPMG 2011).

Zintegrowana sprawozdawczość łączy w sobie dwa wymienione wątki – istotne informacje finansowe i niefinansowe, aktualnie raportowane w odrębnych dokumentach (tj. w sprawozdaniu finansowym, komentarzu zarządu, raporcie o rozwoju zrównoważonym, raporcie o społecznej odpowiedzialności) w spójną całość oraz pokazuje powiązania pomiędzy nimi. Sprawozdanie zintegrowane ma ponadto wyjaśniać, jak poszczególne działania jednostki wpływają na jej zdolność do kreowania i utrzymywania wartości w krótkim, średnim i długim okresie – można je zatem nazwać sprawozdaniem z wartości.

Sprawozdawczość zintegrowana w literaturze przedmiotu określana jest jako podejście holistyczne do raportowania organizacji, które umożliwia wszystkim interesariuszom zrozumienie tego, jak naprawdę działa dana organizacja i jakie uzyskuje efekty swojej działalności. Sprawozdawczość zintegrowana zbiera w spójną całość istotne informacje dotyczące strategii firmy, ładu korporacyjnego/systemu zarządzania, wyników działalności i perspektyw rozwoju uwzględniając otoczenie rynkowe, społeczne i ekologiczne, w którym organizacja prowadzi działalność. W swoim założeniu ma dostarczać jasnej i zwężłej informacji odnośnie do tego, jak dana organizacja wykonuje swoje zadania oraz jak kreuje i utrzymuje wartość (IIRC 2011: 2).

Stworzone niedawno przez IIRC (*International Integrated Reporting Council*) Ramy Raportowania Zintegrowanego (*The International <IR> Framework*) opublikowane w 2013 roku (IIRC 2013a), ujednoliciły formę i treść raportów zintegrowanych oraz uporządkowały strukturę jego zawartości².

---

² IIRC koncentruje się w Strukturze Ramowej na „fundamentalnych koncepcjach” (*fundamental concepts*), „przewodnich zasadach” (*guiding principles*) i „elementach treści” (*content elements*) sprawozdania zintegrowanego oraz podnosi pewne kwestie dotyczące „sporządzenia i przedstawienia” takiego sprawozdania (IIRC 2013b: 2). Należy podkreślić, że w strukturze ramowej IIRC nie proponuje się żadnych instrumentów ani narzędzi, które należy wykorzystać w raporcie zintegrowanym. W opublikowanych przez IIRC ramach raportowania zintegrowanego wskazano również siedem podstawowych zasad sporządzania raportu zintegrowanego, tj.: strategia i orientacja na

Zaproponowana w *The International <IR> Framework* (IIRC 2013a) struktura raportu zintegrowanego zawiera 7 elementów: profil organizacji i środowiska zewnętrznego, ład korporacyjny, model biznesowy³ (obejmujący prezentację firm, strategię biznesową, łańcuch wartości, wyniki finansowe, kreowanie wartości), szanse i zagrożenia oraz ich wpływ na zdolność organizacji do tworzenia wartości w krótkim, średnim i długim okresie, strategię i alokację zasobów, dokonania organizacji pokazujące wyniki w zakresie realizacji celów organizacji, podsumowanie wyników (perspektywy na przyszłość, wyzwania i niepewności, z którymi organizacja może spotkać się w realizacji swojej strategii i potencjalne konsekwencje tego dla jej modelu biznesowego i przyszłych dokonań) (IIRC 2013a: 5, 24; IIRC 2013b: 4).

Pomimo faktu, że raportowanie zintegrowane w praktyce przedsiębiorstw zostało wprowadzone stosunkowo niedawno, można już zauważyć zarówno plusy, jak i minusy tego wprowadzenia. Wśród korzyści w literaturze przedmiotu wymienia się: wysoki stopień transparentności, ujawnienie sposobu zarządzania wszystkimi rodzajami kapitału (finansowy, produkcyjny, intelektualny, ludzki, relacji społecznych i naturalny), zintegrowane podejście do biznesu, koncentrację (skupienie) na przeszłości i przyszłości powiązanej ze strategią, zwięzłość i istotność informacji prezentowanych w raporcie zintegrowanym (Bek-Gaik 2015: 486). Z kolei wśród zasadniczych problemów związanych z raportowaniem zintegrowanym wymienia się brak jednolitej formy raportowania zintegrowanego, wiarygodność prezentowanych danych, głównie o charakterze niefinansowym i prospektywnym. Podkreśla się również, że natłok informacji w IR powoduje trudności związane z identyfikacją informacji istotnych dla interesariuszy. Kolejną bolączką IR jest brak zestawu wskaźników do oceny efektów działalności organizacji, preferowanych do ujawniania w sprawozdawczości zintegrowanej, co wpływa znacząco na brak porównywalności (Bek-Gaik 2015: 486–487).

W niniejszym artykule Autorzy zaprezentowali wyniki badań własnych na temat praktyki raportowania zintegrowanego w polskich spółkach giełdowych za lata 2013–2014. Podjęto również próbę oceny treści raportów zintegrowanych poprzez analizę jej zgodności z proponowaną przez IIRC Strukturą Ramową.

---

przyszłość, łączenie informacji, odpowiadanie i uwzględnianie opinii interesariuszy, istotność i zwięzłość, wiarygodność i kompletność, spójność i porównywalność (IIRC 2013a: 16; szerzej: Bek-Gaik 2015).

³ Model biznesowy został zdefiniowany jako wybrany przez organizację system elementów na wejściu (*inputs*), działań biznesowych, produktów (*outputs*) i efektów (*outcomes*) na wyjściu, których celem jest kreowanie wartości w krótkim, średnim i długim terminie. Elementy na wejściu dla modelu biznesowego należy rozumieć jako kapitały szeroko rozumiane, obejmujące kapitał: finansowy, produkcyjny, naturalny, intelektualny, ludzki oraz społeczny określany jako „magazyn wartości” organizacji, które organizacja wykorzystuje w swojej działalności w celu kreowania wartości (IIRC 2013a: 25).

1. Sprawozdawczość zintegrowana – przegląd badań

Badania nad IR są we wczesnej fazie rozwoju, co wynika z faktu, że dopiero od kilku lat wzrosło zainteresowanie sprawozdawczością zintegrowaną, zaś w 2013 roku opracowano jego ramową strukturę (tab. 1).

Tabela 1

Badania polskie i zagraniczne na temat sprawozdawczości zintegrowanej

Autor	Przedmiot badania
1	2
Badania zagraniczne	
Eccles, Krzus, Ribot 2015	Analiza raportów zintegrowanych 25 spółek międzynarodowych uczestniczących w programie IIRC Pilot Programme Business Network.
Eccles, Krzus 2014	Analiza 124 raportów opublikowanych w 2013 roku (za rok 2012) przez spółki notowane na giełdach (w tym 24 z Południowej Afryki oraz 100 z innych krajów), wydanych w języku angielskim. W badaniu oceniono jakość ujawnianych informacji w skali 0–3.
Stubbs, Higgins 2014	Badanie mające na celu sprawdzenie wewnętrznych mechanizmów wprowadzania zintegrowanego raportowania stosowanych przez spółki w Australii oraz próba odpowiedzi na pytanie, czy raportowanie zintegrowane stymuluje innowacyjne mechanizmy ujawniania informacji. Badanie przeprowadzone na próbie 23 menadżerów zajmujących się sprawami zrównoważonego rozwoju, komunikacją i finansami, reprezentującymi 15 organizacji. Zastosowano metodę badawczą skonstruowanych wywiadów.
Van Bommel 2014	Badanie praktyki raportowania zintegrowanego w Danii z wykorzystaniem socjologii wartości (SOW – <i>sociology of worth</i>) zaproponowanej przez Boltanskiego i Thévenota. Autorzy wykorzystali wiele metod badawczych, w tym 64 wywiady pogłębione oraz analizę dokumentów.
Sierra-Garcia, Zorio-Grima, Garcia-Benau 2013	Badanie mające na celu znalezienie przyczyny sporządzania przez spółki raportów zintegrowanych. W badaniu wykorzystano próbę badawczą liczącą 7344 obserwacje pochodzące z bazy GRI za okres 2009–2011.
Chersan 2015	Przedstawiono najnowsze praktyki sprawozdawczości zintegrowanej poprzez analizę sprawozdań rocznych publikowanych na stronie internetowej IIRC. Wykorzystano metody badawcze, takie jak analiza treści sprawozdań, obserwację, analizę porównawczą. Badanie pozwoliło na zidentyfikowanie cech sprawozdań zintegrowanych oraz pozytywnych i negatywnych tendencji związanych z organizacją oraz doбором treści raportów.
Badania polskie	
Gregorczyk 2015	Próba przedstawienia roli raportowania zintegrowanego w tworzeniu wspólnej wartości (CSV).
Bek-Gaik, Rymkiewicz 2015	Analiza raportów zintegrowanych publikowanych przez spółki notowane w ramach indeksu WIG30 za rok 2013.
Walińska, Bek-Gaik, Gad, Rymkiewicz 2015	Analiza sposobów ujawnień informacji niefinansowych przez spółki publiczne na przykładzie spółki PKN Orlen.
Bek-Gaik 2015	Omówienie koncepcji sprawozdawczości zintegrowanej oraz wskazanie potencjalnych korzyści i problemów związanych z jej wprowadzeniem w praktyce organizacji

1	2
Świderska, Bek-Gaik 2015	Analiza za i przeciw IR. Próba odpowiedzi na pytanie, czy sprawozdanie zintegrowane w obecnym kształcie może w przyszłości zastąpić aktualną sprawozdawczość i stanowić potencjalne rozwiązanie jej niedostatków. Analiza teoretyczna.
Garstecki 2015a	Analiza raportów zintegrowanych wybranych polskich spółek za rok 2013. Analiza formy raportów: wytycznych i standardów, treści i formy.
Garstecki 2015b	Analiza zakresu informacji finansowych ujawnianych w raportach zintegrowanych wybranych polskich spółek.
Zyznarska-Dworczak 2015	Analiza wiarygodności raportowania zintegrowanego w świetle paradygmatu strategiczno-informacyjnego.
Walińska 2015	Próba identyfikacji relacji pomiędzy raportem zintegrowanym oraz sprawozdania finansowego.
Sobczyk 2013	Próba przedstawienia podstaw teoretycznych koncepcji zintegrowanego raportowania, z wykorzystaniem analizy literatury przedmiotu oraz metody dedukcji.

Źródło: opracowanie własne.

Generalnie badania nad sprawozdawczością zintegrowaną możemy podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwsza obejmuje studia literaturowe na temat samej koncepcji IR, a druga dotyczy praktyki sprawozdawczości zintegrowanej. Dotychczas opublikowane prace badawcze skupiały się na sposobnościach i ograniczeniach Struktury Ramowej Sprawozdawczości Zintegrowanej poprzez zestawienie argumentów „za” i „przeciwko” jej przyjęciu jako obowiązkowego punktu odniesienia w globalnym procesie sprawozdawczości korporacyjnej (por. Świderska, Bek-Gaik 2015; Bek-Gaik 2015).

Badania w zakresie praktyki IR dotyczyły zgodności sporządzanych przez organizacje raportów zintegrowanych ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC oraz ich zawartości informacyjnej (por. Eccles i in. 2015; Eccles, Krzus 2014; Chersan 2015; Garstecki 2015a, 2015b; Bek-Gaik, Rymkiewicz 2015).

Obszerne badanie w tym temacie przeprowadziła I.C. Chersan (2015) na próbie pochodzącej z dwóch baz danych – pierwsza z nich zawierała 221 sprawozdań rocznych, zaś druga 101 (wszystkie za 2014 r.) – dostępnych na stronie internetowej IIRC. Celem analizy treści IR było dokonanie pomiaru stopnia zgodności badanych raportów z zasadami sformułowanymi w Strukturze Ramowej Sprawozdawczości Zintegrowanej. Badania autorki wykazały, że liczba firm, których sprawozdania roczne postrzegane są jako reprezentatywne dla sprawozdawczości zintegrowanej, stale wzrasta, nie tylko w RPA, gdzie ten typ sprawozdawczości jest obowiązkowy dla spółek giełdowych, ale także na całym świecie. Jednocześnie autorka badań podkreśla, że wraz ze wzrostem ilościowym sprawozdań zintegrowanych rośnie jakość przekazywanej przez nie informacji. Niestety, rośnie również stopień złożoności (skomplikowania) takich sprawozdań (Chersan 2015: 95). Ponadto, po okresie, w którym sprawozdania roczne zwiększyły swój poziom skomplikowania, w ostatnich latach zauważamy zmniejszanie się liczby stron w sprawozdaniach, podniesienie stopnia wzajemnego

powiązania informacji prezentowanych w sprawozdaniach oraz lepsze wykorzystanie odnośników i odsyłaczy oraz tabel i wykresów (por. Chersan 2015: 100).

Z drugiej strony, mimo iż głównym celem sprawozdawczości zintegrowanej jest zaprezentowanie metody kreowania wartości, autorka zidentyfikowała generalną tendencję do nieujawniania tego typu informacji, jak również nieobecność niektórych wskaźników dokonań/wyników działalności (*performance*), które umożliwiałyby wykonanie pełnej analizy działalności organizacji. Wskazane tendencje potwierdziły również wyniki badań innych autorów.

W pozostałych badaniach dotyczących IR obserwujemy wskazanie na nierównowagę pomiędzy zakresem, w jakim firmy chcą ujawniać informacje, a wielkością informacji wymaganych przez użytkowników. Badacze zauważają również, że sprawozdania finansowe są coraz dłuższe i zawierają więcej skomplikowanych informacji, ale jednocześnie są trudniejsze do zrozumienia i mniej istotne merytorycznie. W tych warunkach coraz trudniejsze staje się ustalenie treści, jaką powinno zawierać sprawozdanie zintegrowane. Trudność ta wynika ze zróżnicowania celów, jakimi kierują się użytkownicy informacji oraz z wpływu, jaki może mieć niekompletna informacja, na proces podejmowania decyzji. Badacze wskazują również na fakt przeciążenia informacyjnego w IR i wiarygodności prezentowanych w raportach zintegrowanych informacji. Generalnie w badaniach obserwujemy nierównowagę w identyfikowaniu i prezentowaniu pozytywnych i negatywnych aspektów wdrażania w praktyce IR.

Należy również podkreślić, że ograniczeniem wymienionych badań jest wyjątkowo krótki okres czasu ujęty w analizie, z uwagi na fakt, że Strukturę Ramową Sprawozdawczości Zintegrowanej (IIRF) opublikowano dopiero w 2013 roku.

2. Raportowanie Zintegrowane w praktyce polskich spółek publicznych – badanie własne

W celu przedstawienia praktyk w zakresie raportowania zintegrowanego przez spółki publiczne w Polsce przeanalizowano raporty publikowane przez spółki notowane w ramach indeksu WIG20 oraz mWIG40 za lata 2013–2014. Krótki okres badawczy, wynoszący zaledwie dwa lata, wynika z tego, iż raportowanie zintegrowane jest zagadnieniem relatywnie nowym, Ramy Raportowania opracowane przez IIRC powstały dopiero w grudniu 2013 roku (IIRC 2013). W badaniu wykorzystano analizę treści dokumentów oraz analizę porównawczą.

Próba badawcza obejmuje 60 spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) wchodzących w skład indeksów WIG20 oraz mWIG40 na dzień 18 stycznia 2016 roku. Należy również zaznaczyć, iż spółki wchodzące w skład tych indeksów charakteryzują się najwyższym poziomem raportowania i społecznej

odpowiedzialności, o czym świadczy fakt, iż 19 z nich znajduje się również w indeksie Respect⁴. Przedmiotem badania są wszystkie ogólnodostępne publikacje korporacyjne prezentowane przez wskazane spółki za lata 2013 i 2014.

Badanie podzielono na trzy etapy. W pierwszym etapie dokonano analizy publikacji korporacyjnych publikowanych przez spółki w celu wyodrębnienia spółek sporządzających raporty zintegrowane. W drugim etapie przeanalizowano podstawowe dane na temat raportów zintegrowanych prezentowanych przez badane spółki za lata 2013 i 2014. W etapie trzecim dokonano analizy struktury raportów zintegrowanych poprzez porównanie jej ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC.

I etap

W ramach pierwszego etapu badania przeanalizowano 337 publikacji korporacyjnych publikowanych przez spółki, z czego 171 za rok 2013 oraz 166 za rok 2014. Autorzy wyodrębnili siedem grup publikacji: sprawozdania finansowe (element obligatoryjny dla wszystkich przedsiębiorstw), sprawozdanie z działalności (element obligatoryjny dla spółek kapitałowych zgodnie z art. 49 ustawy o rachunkowości), raporty roczne (rozumiane jako raporty biznesowe/marketingowe inne niż raport roczny zawierający sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności), raporty środowiskowe (szczegółowo omawiające środowiskowy aspekt działalności przedsiębiorstwa), raporty społeczne (skupiające się na trzech podstawowych aspektach: społecznym, środowiskowym oraz ekonomicznym), raporty zrównoważonego rozwoju (omawiające kwestie zrównoważonego rozwoju) oraz raporty zintegrowane.

Wyniki badania przedstawiono w tabeli 2.

Przeprowadzone przez autorów badanie wykazało, iż spółki w bardzo różnorodnej formie publikują informację na temat swojej działalności. Oprócz obligatoryjnych sprawozdań, trzecią najbardziej rozpowszechnioną wśród badanych spółek formą publikacji są raporty roczne (biznesowe lub marketingowe); publikuje je blisko 50% spółek. Jednocześnie można zauważyć, iż w badanym okresie nastąpił spadek zainteresowania tego typu raportami biznesowymi wśród największych spółek notowanych w ramach indeksu WIG20 z 75 do 60%, przy jednoczesnym wzroście popularności wśród spółek średniej wielkości notowanych w ramach indeksu mWIG40 (z 35 do 42,5%). Raporty społeczne (CSR) publikowało około 27% spółek w 2013 roku (40% wśród spółek z WIG20 oraz 20% spółek z mWIG40) oraz około 18% spółek w 2014 roku (30% wśród spółek z WIG20 oraz 12,5% wśród spółek z mWIG40). W przypadku spółek średniej wielkości można przyjąć, iż odstępują one od publikowania osobnych raportów społecznych na rzecz rozbudowy biznesowych raportów rocznych, które obecnie w coraz większym stopniu pokrywają się w zakresie

---

⁴ Respect Indeks – indeks spółek odpowiedzialnych społecznie prowadzony przez GPW, najnowsza IX edycja Respect Indeksu ogłoszona została 16 grudnia 2016 r. i obejmuje 23 spółki, m.in.: KGHM, PGE, PGNiG czy PZU. Więcej informacji na temat indeksu: www.odpowiedzialni.gpw.pl.

Tabela 2

Publikacje korporacyjne prezentowane przez spółki notowane w ramach indeksów WIG20 oraz mWIG40 za lata 2013–2014

	2013			2014			Dynamika zmian (2014 względem 2013)			Udział spółek prezentujący dany rodzaj publikacji 2013 (%)			Udział spółek prezentujący dany rodzaj publikacji 2014 (%)		
	WIG20	mWIG40	razem	WIG20	mWIG40	razem	WIG20	mWIG40	razem	WIG20	mWIG40	razem	WIG20	mWIG40	razem
Sprawozdanie finansowe	20	40	60	20	40	60	0	0	0	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Sprawozdanie zarządu z działalności	20	39	59	20	39	59	0	0	0	100,00	97,50	98,33	100,00	97,50	98,33
Raport roczny	15	14	29	12	17	29	-3	3	0	75,00	35,00	48,33	60,00	42,50	48,33
Raport środowiskowy	2	0	2	0	0	0	-2	0	-2	10,00	0,00	3,33	0,00	0,00	0,00
Raport społeczny	8	8	16	6	5	11	-2	-3	-5	40,00	20,00	26,67	30,00	12,50	18,33
Raport zrównoważonego rozwoju	1	1	2	2	0	2	1	-1	0	5,00	2,50	3,33	10,00	0,00	3,33
Raport zintegrowany	1	2	3	2	3	5	1	1	2	5,00	5,00	5,00	10,00	7,50	8,33

Źródło: opracowanie własne.

prezentowanych treści. Bardzo małym zainteresowaniem wśród badanych spółek cieszą się raporty środowiskowe oraz raporty zrównoważonego rozwoju, które publikuje mniej niż 5% spółek. Zjawisko tego typu nie powinno dziwić, gdyż obecnie następuje konsolidacja mniejszych raportów odnoszących się wyłącznie do jednego aspektu działalności na rzecz rozbudowanych raportów biznesowych, przedstawiających ogół działalności przedsiębiorstwa i skierowanych do szerszego grona interesariuszy. Prowadzi to do wprowadzania coraz częściej nowoczesnych form raportowania, jakimi są raporty zintegrowane. Wprawdzie ich liczba obecnie jest niewielka, jednakże 2013 rok był pierwszym, za który je sporządzano. W 2013 roku tylko 3 spółki sporządziły raporty zintegrowane (5% badanych spółek) i były to: KGHM Polska Miedź, Grupa Azoty oraz Grupa Lotos. Należy do tego dodać jedną spółkę – Comarch, która wprawdzie nie sporządziła pełnego raportu zintegrowanego, ale sporządzając raport roczny wykorzystwała pewne elementy z wytycznych IIRC. Liczba raportów zintegrowanych wzrosła w roku 2014, oprócz trzech spółek kontynuujących raportowanie w formie zintegrowanej, pojawiły się dwie nowe spółki – PKN Orlen oraz Bogdanka. Pojawiła się również nowa spółka, która wykorzystuje elementy raportu zintegrowanego w ramach raportu rocznego – Kernel Holding. Wzrost z czterech spółek (trzy pełne raporty

zintegrowane i jeden raport roczny z elementami raportu zintegrowanego) w 2013 roku do siedmiu spółek w 2014 roku należy uznać za znaczący i świadczący o tym, iż spółki są zainteresowane nowoczesnymi formami raportowania łączącymi zarówno elementy finansowe, jak i pozafinansowe.

II etap

W etapie drugim wyodrębniono osiem raportów zintegrowanych oraz trzy raporty roczne zawierające elementy raportów zintegrowanych. W tabeli 2 przedstawiono podstawowe informacje na temat badanych raportów.

Tabela 3

Podstawowe informacje na temat raportów zintegrowanych i raportów rocznych zawierających elementy raportów zintegrowanych prezentowane przez badane spółki za lata 2013 i 2014

	2014					2013					
	BOGDANKA	KGHM POLSKA MIEDŹ SA	PKN ORLEN	GRUPA AZOTY	GRUPA LOTOS	COMARCH*	KERNEL HOLDING*	KGHM POLSKA MIEDŹ SA	GRUPA AZOTY	GRUPA LOTOS	COMARCH*
Forma raportu											
– tradycyjna	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
– interaktywna	-	+	+	-	+	-	-	+	-	+	-
Wersja językowa:											
– polska	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
– angielska	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
Wytyczne											
– GRI	G4	G4	G4	G4	G3.1	G4	G4	G3.1	G4	G3.1	G4
– IR Framework	+	+	+	-	+	-	-	+	-	+	-
Podstawowe informacje											
Liczba stron	144	158	-	148	468	91	114	306	164	469	96
– w tym sprawozdanie finansowe	8	5	-	12	135	6	53	24	11	105	10
Weryfikacja zewnętrzna											
– dane finansowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
– dane niefinansowe	-	-	+	+	+	-	-	-	+	+	-
Identyfikacja kluczowych interesariuszy raportu	+	+	+	+	+	-	+	-	+	+	-
Identyfikacja kluczowych obszarów raportowania	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-

* Raporty niebędące raportami zintegrowanymi, ale zawierające jego elementy.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza raportów pozwala na wyodrębnienie dwóch form prezentacji raportów. Pierwsza to tradycyjne raporty w formie dokumentu lub pliku w formacie pdf⁵. Zaletą tego typu prezentacji jest możliwość korzystania z raportu bez użycia komputera i bez dostępu do internetu. Z drugiej strony są to bardzo obszerne dokumenty liczące niejednokrotnie setki stron. Bardziej nowoczesną formę prezentacji stanowią raporty interaktywne zamieszczane na stronach internetowych. Pozwala to na szybkie wyszukiwanie, porównywanie i zestawianie danych. Większość spółek sporządza raporty zintegrowane w obydwu formach, czyni tak KGHM Polska Miedź (w raportach za 2013 i 2014 r.) oraz Grupa Lotos (w raportach za 2013 i 2014 r.). Wyłącznie tradycyjną formę prezentacji wykorzystały Bogdanka, Grupa Azoty, Kernel Holding oraz Comarch, formę interaktywną, jako wyłączną formę prezentacji, wybrał PKN Orlen. Większość spółek opracowuje raporty zintegrowane nie tylko w wersji polskojęzycznej, ale również angielskojęzycznej.

Wszystkie spółki, opracowując swoje raporty, skorzystały z wytycznych opracowanych przez Global Reporting Initiative (GRI⁶) w najnowszej wersji G4 oraz starszej, jednakże na dzień sporządzania raportów aktualnej⁷, wersji G3.1 (Grupa Lotos za 2013 i 2014 oraz KGHM Polska Miedź za 2013 r.). Wytyczne GRI w głównej mierze skupiają się na kwestiach zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu i są bardzo często wykorzystywane przy sporządzaniu raportów rocznych. Dużo ważniejsze w odniesieniu do raportowania zintegrowanego są wytyczne zaproponowane przez IIRC. Wykorzystanie ich zadeklarowały następujące spółki: Bogdanka, KGHM Polska Miedź, PKN Orlen oraz Grupa Lotos. Pozostałe spółki nie wskazały wytycznych, którymi się kierowały przygotowując raport zintegrowany (Grupa Azoty, Comarch oraz Kernel Holding).

Objętość raportów zintegrowanych publikowanych przez badane spółki jest bardzo różnorodna i w znacznym stopniu uzależniona od formy prezentacji danych finansowych. Część spółek załącza do raportu zintegrowanego pełne sprawozdanie finansowe, wraz z opinią biegłego rewidenta. Czyni tak Grupa Lotos (załączone sprawozdanie finansowe za rok 2013 obejmowało 105 stron, zaś za rok 2014 – 135 stron) oraz Kernel Holding (sprawozdanie finansowe za rok 2014 obejmowało 53 strony). Również PKN Orlen w swoim interaktywnym raporcie odsyła do pełnego sprawozdania finansowego. Pozostałe spółki w ramach raportów zintegrowanych prezentują wyłącznie skrócone sprawozdania finansowe liczące od 5 do 24 stron. Całościowo objętość raportów waha się w polskiej wersji językowej od 91 stron (Comarch za rok 2014) do aż 469 (Grupa Lotos za rok 2013).

⁵ Autorzy zaliczyli do formy tradycyjnej również raporty interaktywne, które pozwalają na sporządzenie pliku pdf obejmującego całość raportu.

⁶ Global Reporting Initiative jest międzynarodową organizacją non-profit zajmującą się tematyką raportowania kwestii społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju. Głównym celem organizacji jest opracowanie kompleksowego systemu raportowania zawierającego wskaźniki, metody pomiaru i raportowania wpływu oraz wyników związanych ze zrównoważonym rozwojem. Więcej: <https://www.globalreporting.org...>

⁷ Spółki mogły sporządzać raporty zgodnie ze standardem GRI G3.1 do 31 grudnia 2015, po tym okresie powinny korzystać ze standardu G4. Więcej: www.globalreporting.org...

Wszystkie raporty zostały zweryfikowane przez zewnętrznego audytora pod względem prezentowanych danych finansowych, co wynika z nałożonych na nie przez prawo obowiązków. W przypadku zaś danych pozafinansowych, weryfikacją zewnętrzną, przez niezależnego audytora, wyróżniają się raporty PKN Orlen, Grupy Azoty oraz Grupy Lotos.

Niewątpliwie raporty zintegrowane, jak i wszystkie inne raporty, skierowane są do różnych grup interesariuszy, dlatego obecnie niezmiernie ważne jest określenie kluczowych grup interesariuszy. W celu ich identyfikacji spółki wykorzystują różne techniki i narzędzia. Większość spółek (8 spółek spośród 11) określa najważniejsze dla nich grupy interesariuszy. Przykładowo Grupa Lotos w raporcie za rok 2013 wyodrębniła trzy grupy interesariuszy: otoczenie wewnętrzne (do niego zaliczono m.in.: pracowników, spółki grupy kapitałowej, organizacje związkowe), otoczenie społeczne (obejmujące m.in.: media, społeczności lokalne, organizacje pozarządowe) oraz otoczenie rynkowe (do którego zaliczono m.in.: dostawców, odbiorców, klientów itp.). Bogdanka zaś wyodrębniła siedem grup interesariuszy: pracowników, regulatorów branżowych, społeczność lokalną, klientów, inwestorów, społeczeństwo oraz środowisko naturalne. Bardzo ciekawym rozwiązaniem jest również tworzenie map interesariuszy. Taką formę prezentacji grup interesariuszy wykorzystał PKN Orlen, który podzielił ich na kluczowych (np. dostawcy, klienci, akcjonariusze) oraz ważnych (np. kontrahenci, konkurencja, uczelnie).

Równie istotna jest identyfikacja podstawowych aspektów raportowania. Określenie zawartości raportu powinno odbywać się przy udziale interesariuszy spółek, gdyż to do nich są one kierowane, w doborze treści zaś należy kierować się kryterium istotności, rozumianym jako znaczenie danego aspektu nie tylko dla przedsiębiorstwa, ale również interesariuszy. Badane spółki w większości włączają interesariuszy do procesu doboru treści raportu. W procesie doboru treści wykorzystano m.in. warsztaty z menadżerami oraz innymi interesariuszami (np. Bogdanka, KGHM Polska Miedź, Grupa Lotos), wywiady z menadżerami odpowiadającymi za relacje z interesariuszami (np. Bogdanka), kwestionariusze rozpowszechniane wśród pracowników, dawców kapitału oraz menadżerów (np. Kernel Holding), matryce istotności (KGHM Polska Miedź, PKN Orlen, Grupa Lotos), analizę raportów społecznych innych spółek (Grupa Azoty) i inne.

Jako najważniejsze aspekty ze względu na ich znaczenie zarówno dla interesariuszy, jak i przedsiębiorstwa, spółki wymieniały m.in. odpowiedzialność za produkt (KGHM Polska Miedź, Grupa Azoty, PKN Orlen), ograniczanie wpływu na środowisko naturalne (KGHM Polska Miedź), ochrona zdrowia i bezpieczeństwo pracy (KGHM Polska Miedź, Grupa Azoty), zarządzanie ryzykiem (KGHM Polska Miedź), komunikacja społeczna oraz dialog z organizacjami związkowymi (KGHM Polska Miedź, Grupa Lotos), wkład w rozwój społeczny i gospodarczy kraju (Grupa Lotos) itp.

Niewątpliwie, tworzenie raportów zintegrowanych jest niezmiernie trudne i wymaga od spółki zaangażowania licznych grup interesariuszy.

III etap

W trzecim etapie badania dokonano porównania zawartości informacyjnej raportów zintegrowanych badanych spółek ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC (tab. 4).

Tabela 4

Porównanie zawartości informacyjnej raportów zintegrowanych prezentowanych przez spółki notowane na GPW z strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC

	2014						2013				
	BOGDANKA	KGHM POLSKA MIEDŹ SA	PKN ORLEN	GRUPA AZOTY	GRUPA LOTOS	COMARCH	KERNEL HOLDING	KGHM POLSKA MIEDŹ SA	GRUPA AZOTY	GRUPA LOTOS	COMARCH
Profil organizacji oraz środowiska zewnętrznego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ład korporacyjny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Model biznesu	*	*	+	-	+	-	+	*	-	*	-
Szanse i zagrożenia	+	+	+	*	+	-	+	+	+	+	-
Strategia i alokacja zasobów	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-
Dokonania	+	+	+	+	+	+	+	+	*	+	+
Podsumowanie wyników	+	+	+	+	+	+	-	+	*	+	+
Podstawy prezentacji i przygotowania raportu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż spółki w różny sposób określają poszczególne sekcje raportów zintegrowanych, w związku z powyższym porównanie zawartości informacyjnej raportów ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC jest niezmiernie trudne. Trzy spośród ośmiu elementów struktury ramowej zostało uwzględnione we wszystkich badanych raportach i były to: profil organizacji oraz środowiska zewnętrznego, ład korporacyjny oraz podstawy prezentacji i przygotowania raportu. Prezentacja organizacji jest podstawową informacją udzielaną przez spółki. W ramach tego elementu spółki ujawniają informację na temat kultury organizacyjnej, etyki, wartości, struktury własności, spółek powiązanych, pozycji rynkowej, rynków zbytu, łańcucha wartości itp. Informacje na temat przestrzegania zasad ładu korporacyjnego są obligatoryjne dla spółek notowanych na GPW; dotyczą one m.in. organów zarządzających i nadzoru, ich struktury, wynagrodzenia, kompetencji, akcjonariatu itp. Trzecim elementem powszechnie stosowanym przez spółki jest podstawa prezentacji i przygotowania raportu. Spółki ujawniają w nim informacje na temat procesu

przygotowywania raportu, w tym metod doboru treści, zasad sporządzania oraz włączania interesariuszy itp.

Najmniej ujawnianym elementem w IR jest model biznesowy organizacji. Większość spółek nie używa nawet określenia „model biznesu” (Bogdanka, KGHM Polska Miedź, Grupa Azoty, Comarch, Kernel Holding), jednakże ujawnia informacje na temat niektórych jego elementów. Przykładem raportu zawierającego wyodrębnioną część określoną jako „model biznesu” jest PKN Orlen. W celu przedstawienia modelu biznesowego PKN Orlen przedstawia kluczowe elementy łańcucha budowy wartości. Podobnie model biznesu prezentuje Grupa Lotos (modelu działania z wykorzystaniem łańcucha wartości spółki obejmującego kolejno – poszukiwanie, wydobywanie, produkcję, logistykę pierwotną, sprzedaż i logistykę wtórną oraz zarządzanie siecią stacji paliw) oraz Kernel Holding (schematyczne przedstawienie łańcucha budowania wartości). W przypadku czterech raportów, chociaż nie ma wprost wyrażonych informacji na temat modelu biznesu, można go zidentyfikować na podstawie analizy całego raportu. Grupa Azoty oraz Comarch nie publikują informacji pozwalających na określenie modelu biznesu. Siedem raportów zawiera sekcje dotyczące szans i zagrożeń, wyłącznie Comarch nie ujawnia informacji na ten temat. Spółki szeroko omawiają ryzyka, na jakie są narażone, a także przedstawiają szanse dla rozwoju działalności. Strategię oraz alokację zasobów prezentują w swoich raportach wszystkie spółki oprócz Comarchu. Przykładowo, Bogdanka ujawnia informacje na temat strategii biznesowej „Strategia 2020 2 x 2”, zapewniającej niekwestionowaną przewagę kosztową nad konkurencją, jak i na temat strategii CSR na lata 2014–2017. Wszystkie spółki ujawniają informacje na temat dokonań, tj. relacje z kluczowymi interesariuszami, wyniki finansowe czy kluczowe wskaźniki efektywności (KPI). Bardzo ciekawe rozwiązanie zastosował PKN Orlen, który w swoim interaktywnym raporcie przedstawia grupę kilkudziesięciu KPI w postaci interaktywnych wykresów, z możliwością porównania wskaźników za ostatnie pięć okresów. PKN Orlen wyróżnił następujące grupy KPI: produkcyjny (np. przerób ropy naftowej), finansowy (np. EBITDA, dług netto), intelektualny (np. wartość marki, patenty), ludzki (np. zatrudnienie, szkolenia), społeczny (np. wpływy do budżetu państwa, wolontariat pracowniczy), naturalny (np. odpady, emisje). Wyłącznie Kernel Holding nie ujawnia informacji na temat wyników i perspektyw na przyszłość. W ramach tego elementu przedstawiane są informacje na temat kapitałów, przewidywanych wyników finansowych w przyszłości itp.

3. Wnioski

Reasumując, raportowanie zintegrowane w praktyce polskich spółek giełdowych jest zagadnieniem stosunkowo nowym, znajdującym się we wczesnym stadium rozwoju. Dwa pierwsze okresy sprawozdawcze obowiązywania wytycznych (od roku 2013) należy jednak uznać za udane; wprawdzie ilość publikowanych raportów zintegrowanych przez spółki nie jest wysoka, jednakże corocznie ich liczba rośnie (trzy w 2013 oraz pięć w 2014 r., wzrost

o 67% rok do roku), zaś niektóre spółki wprawdzie nie sporządzają pełnych raportów zintegrowanych, ale dostrzegają ich znaczenie i wprowadzają wybrane elementy raportów zintegrowanych do tradycyjnych raportów rocznych (jedna spółka w 2013 oraz dwie w 2014 r.). Należy zauważyć, że obecnie raporty zintegrowane sporządzają spółki, które od lat prowadzą aktywną politykę dotyczącą raportowania kwestii finansowych i pozafinansowych⁸.

Badanie wykazało, iż raporty zintegrowane sporządzają spółki będące liderami swoich branż – petrochemicznej (PKN Orlen, Grupa Lotos), chemicznej (Grupa Azoty), wydobywczej (KGHM Polska Miedź, Bogdanka), informatycznej (Comarch) czy spożywczej (Kernel Holding), jednakże należy się spodziewać, że w najbliższej przyszłości zainteresowanie raportowaniem zintegrowanym wzrośnie.

Struktura raportów zintegrowanych przygotowywanych przez polskie spółki w znacznej części odpowiada strukturze ramowej zaproponowanej przez IIRC. Należy jednak zauważyć, iż większość elementów jest nieprecyzyjnie opisana i niejednokrotnie „porozrzucana” po całym raporcie. Wiele zastrzeżeń można mieć również do jakości ujawnień. Niektóre elementy omawiane są przez spółki w sposób bardzo szczątkowy, szczególnie model biznesu organizacji będący, jak się wydaje, kluczowym elementem raportu zintegrowanego.

Uwagi końcowe

Raportowanie zintegrowane w ciągu ostatnich lat stało się jednym z najważniejszych zagadnień diskutowanych zarówno w literaturze przedmiotu, jak i praktyce gospodarczej. Opublikowanie przez IIRC Struktury Ramowej Raportowania Zintegrowanego w grudniu 2013 roku wyznaczyły nowy kierunek w raportowaniu organizacji, którego głównym celem stało się raportowanie wartości dla interesariuszy poprzez komunikowanie wszystkich istotnych informacji finansowych i niefinansowych dotyczących organizacji.

Z przeprowadzonych na świecie badań dotyczących praktyki raportowania zintegrowanego wynika, że ta forma raportowania dynamicznie się rozwija, mając zarówno swoich zwolenników, jak i przeciwników. Również w Polsce rozwój raportowania zintegrowanego należy uznać za zadawalający, co potwierdziły wyniki badań autorów. Pomimo relatywnie krótkiego okresu obowiązywania wytycznych IIRC, spośród 60 największych spółek notowanych na GPW osiem sporządziło raporty zintegrowane (trzy za rok 2013 i pięć za rok 2014). Należy również zaznaczyć, że w niektórych raportach rocznych spółek dostrzegamy pewne elementy raportów zintegrowanych. Jednocześnie można zauważyć wzrost ilości i jakości ujawnień w raportach zintegrowanych.

Oceniając ogólne tendencje rozwoju raportowania zintegrowanego w praktyce polskiej, należy wymienić:

---

⁸ Więcej informacji na temat rodzajów raportów publikowanych przez spółki notowane na GPW: Walińska i in. (2015); Bek-Gaik, Rymkiewicz (2014): 145.

- a) wzrost zainteresowania raportowaniem zintegrowanym przez spółki notowane na GPW – głównie przez spółki będące liderami w swojej branży;
- b) treść raportów zintegrowanych publikowanych przez spółki jest w większości elementów zgodna z wytycznymi zawartymi w strukturze ramowej raportowania zintegrowanego;
- c) oceniając jakość ujawnień w publikowanych raportach zintegrowanych należy podkreślić, że wiele informacji prezentowanych jest w sposób lakoniczny, niepoparty danymi finansowymi i bez powiązania z wynikami działalności;
- d) spółki bardzo rzadko ujawniają informacje na temat modelu biznesu; raportowanie informacji dotyczących modelu biznesu jest obecnie niespójne, zarówno w odniesieniu do jego opisu i struktury, jak i zakresu.

Reasumując, raportowanie zintegrowane nabiera coraz większego znaczenia w komunikacji organizacji z szerokim gronem interesariuszy. Dostrzega się rosnącą liczbę spółek zainteresowanych sporządzaniem raportów zintegrowanych i ta tendencja prawdopodobnie utrzyma się w przyszłych okresach. Wydaje się, że przyszłość raportowania zintegrowanego oraz prawdopodobieństwo jego szerokiego wykorzystania zależą będzie od opracowania odpowiednich narzędzi i modeli sprawozdawczych, umożliwiających odzwierciedlenie głównego celu raportowania zintegrowanego, który ma połączyć różne nurty sprawozdawczości i przekazać interesariuszom pełen zakres czynników wpływających na zdolność organizacji do kreowania wartości na przestrzeni czasu.

Należy podkreślić, że badania nad sprawozdawczością zintegrowaną dynamicznie się rozwijają i z pewnością przyczynią się do wytyczenia kierunków dalszego jej rozwoju.

Literatura

- Bek-Gaik B. (2015), *Sprawozdawczość zintegrowana – wybrane problemy*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, s. 479–491.
- Bek-Gaik B., Rymkiewicz B. (2014), *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw a finansowe miary dokonań*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 67, s. 137–151.
- Bek-Gaik B., Rymkiewicz B. (2015), *Sprawozdawczość Zintegrowana w praktyce polskich spółek giełdowych*, w druku.
- Chersan I.C. (2015), *Study on Practices and Tendencies in Integrated Reporting*, „Audit Financiar” vol. 13, iss. 129, s. 91–101.
- Deloitte (2012), *Integrated Reporting: The New Big Picture*, „Deloitte Review” iss. 10.
- Dragu I., Tudor-Tiron A. (2013), *New Corporate Reporting Trends. Analysis On The Evolution Of Integrated Reporting*, „Annals of the University of Oradea. Economic Science Series” vol. 22, iss. 1, s. 1221–1228.
- Eccles R., Krzus M.P., Tapscott D. (2010), *One Report: Integrated Reporting for a Sustainable Strategy*, Wiley Publisher.
- Eccles R.G., Krzus M. (2014), *The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality*, Wiley.
- Eccles R.G., Krzus M., Ribot S. (2015), *Model of Best Practice in Integrated Reporting 2015*, „Journal of Applied Corporate Finance” vol. 27, no. 2, Spring 2015.
- Eccles R.G., Saltzman D. (2011), *Achieving Sustainability through Integrated Reporting*, „Stanford Social Innovation Review” vol. 9, no. 3, s. 56–61.
- Eccles R.G., Serafeim G. (2014), *Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective 2014*, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2388716 (14.04.2015).

- EY (2011), *Climate Change and Sustainability. How Sustainability has expanded the CFO's role*, Ernst & Young, www.ey.com/US/en/Services/Specialty-Services/Climate-Change-and-Sustainability-Services/How-sustainability-has-expanded-the-CFOs-role.
- Farrar J. (2011), *Integrated Reporting: can it solve the sustainability information gap?*, September, www.zdnet.com/article/integrated-reporting-can-it-solve-the-sustainability-information-gap.
- Garcia Sanchez I.M., Frias-Aceituno J.V., Rodriguez-Ariza L. (2013), *Is integrated reporting determined by a country's legal system? An exploratory study*, „Journal of Cleaner Production” vol. 44, s. 45–55.
- Garstecki D. (2015a), *Raportowanie zintegrowane w teorii oraz praktyce polskich spółek*, w: *Współczesne uwarunkowania sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. J. Krasodomska, K. Świetla, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków, s. 129–143.
- Garstecki D. (2015b), *Zakres ujawnianych informacji finansowych w raporcie zintegrowanym wybranych przedsiębiorstw*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, s. 503–512.
- Gregorzczak D. (2015), *Raportowanie Zintegrowane w tworzeniu wspólnej wartości (CSV)*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 396, t. 2, s. 59–66.
- Haller A., van Staden Ch. (2014), *The value added statement – an appropriate instrument for Integrated Reporting*, „Accounting, Auditing & Accountability Journal” vol. 27, iss. 7, s. 1190–1216.
- IIRC (2011), *Towards Integrated Reporting – Communicating Value in the 21st Century*, http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2011/09/IR-Discussion-Paper-2011_spreads.pdf (20.12.2014).
- IIRC (2013a), *The International <IR> Framework*, <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf> (3.05.2015).
- IIRC (2013b), *Business Model Background Paper for <IR>*, http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/03/Business_Model.pdf (3.05.2015).
- KPMG (2012), *Integrated reporting. Performance insight through better business reporting*, iss. 2, www.kpmg.com/AU/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Better-Business-Reporting/Documents/integrated-reporting-issue-2.pdf (13.02.2016).
- Krasodomska J. (2012), *Zintegrowana Sprawozdawczość spółek w 2020 roku*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” t. 66 (122), s. 101–110.
- Maroun W., Solomon J. (2012), *Integrated reporting: the influence of King III on social, ethical and environmental reporting*, The Association of Chartered Certified Accountants, London, www.accaglobal.com/content/dam/accaglobal/PDF-technical/integratedreporting/tech-tp-iirsa.pdf (18.05.2015).
- Michalczuk G., Mikulska T. (2014), *Sprawozdanie zintegrowane jako produkt finalny rachunkowości społecznej*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 69, s. 197–207.
- Porter, M., Kramer M.R. (2011), *Creating shared value*, „Harvard Business Review” vol. 89, no. 1/2, s. 63–77.
- Radley Yeldar (2012), *The value of extra-financial disclosure. What investors and analysts said, Accounting for Sustainability*, Global Reporting Initiative, Radley Yelda, www.globalreporting.org/information/news-and-presscenter/Pages/Investors-and-analysts-use-extra-financial-information-in-decisionmaking-suggests-new-research.aspx.
- Rensburg R., Botha E. (2014), *Is Integrated Reporting the silver bullet of financial communication? A stakeholder perspective from South Africa*, „Public Relations Review” vol. 40, s. 44–152.
- Samelak J. (2013), *Zintegrowane sprawozdanie przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Sierra-Garcia L., Zorio-Grima A., Garcia-Benau M.A. (2013), *Stakeholder Engagement, Corporate Social Responsibility and Integrated Reporting: An Exploratory Study*, „Corporate Social Responsibility and Environmental Management” no. 22, s. 286–304.
- Sobczyk M. (2013), *Podstawy teoretyczne koncepcji zintegrowanego raportowania*, Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, z. 130, s. 155–167.
- Stubbs W., Higgins C. (2014), *Integrated Reporting and internal mechanisms of change*, „Accounting, Auditing & Accountability Journal” vol. 27, iss. 7, s. 1068–1089.
- Świdarska G.K., Bek-Gaik B. (2015), *Dokąd zmierza raportowanie biznesowe*, w druku.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. nr 121, poz. 591.
- Van Bommel K. (2014), *Towards a legitimate compromise?*, „Accounting, Auditing & Accountability Journal” vol. 27, iss. 7, s. 1157–1189.
- Walińska E. (2015), *Zintegrowany raport – początek końca sprawozdania finansowego?*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” t. 82 (138), s. 151–165.
- Walińska E., Bek-Gaik B., Gad J., Rymkiewicz B. (2015), *Sprawozdawczość przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z otoczeniem. Wymiar finansowy i niefinansowy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

www.gpw.pl (18.01.2016).

www.odpowiedzialni.gpw.pl (18.01.2016).

www.globalreporting.org/information/about-gri/what-is-GRI/Pages/default.aspx (14.10.2014).

www.globalreporting.org/standards/G3andG3-1/g3-1-guidelines/Pages/default.aspx (19.01.2016).

Zyznarska-Dworczak B. (2015), *Wiarygodność raportowania zintegrowanego w świetle strategiczno-informacyjnego paradygmatu rachunkowości*, „Studia Oeconomica Posnaniensia” vol. 3, no. 1, s. 191–204.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF INTEGRATED REPORTING IN THE PRACTICE OF POLISH LISTED COMPANIES

Abstract: *Purpose* – The purpose of this article is to discuss the practice of integrated reporting (IR – integrated reporting) and to identify the problems associated with its implementation in practice of Polish listed companies.

Design/methodology/approach – The article uses literature studies, analysis of the content of corporate publications and the observation of economic practice. The study is a continuation of previous studies authors.

Findings – The study was conducted on a sample of 60 companies included in the WIG20 and mWIG40 on 18 January 2016. In total, Authors analyzed 337 corporate publications for 2013–2014. It has been shown that integrated reporting in Poland is in the early stages of development and only crystallized in practice. The research found that reports mainly draw up integrated companies which are leaders in their industries. The structure integrated reports prepared by Polish listed companies is consistent with the structure of the framework proposed by the IIRC. However, many objections can have the content and the quality of disclosure in published reports integrated.

Originality/value – Integrated reporting is a relatively new research area, located in the early phase of implementation in practice.

Keywords: integrated reporting, statement of values, business model

Cytowanie

Bek-Gaik B., Rymkiewicz B. (2016). Tendencje rozwoju sprawozdawczości zintegrowanej w praktyce polskich spółek giełdowych. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 1 (79), 767–783; www.wneiz.pl/frfu.

